

Ziekte van Alzheimer

Ongeveer 70 procent van de mensen met dementie lijdt aan de ziekte van Alzheimer. De aandoening is vernoemd naar Alois Alzheimer, een Duitse psychiater en neuropatholoog. De ziekte begint vaak sluipend met stoornissen in het geheugen. Naarmate de ziekte vordert, verliest de persoon met dementie steeds meer vaardigheden en raakt uiteindelijk volledig afhankelijk van anderen.

Symptomen

Wanneer u de diagnose Alzheimer krijgt, heeft u meestal al enige tijd last van geheugenstoornissen. Nieuwe informatie kunt u steeds moeilijker onthouden. U vraagt bijvoorbeeld een paar keer per dag hetzelfde en vergeet afspraken. Herinneringen zijn gemakkelijker toegankelijk voor u. Deze verschijnselen kenmerken de fase vóór de diagnose en de eerste periode erna. Wanneer u nog relatief jong bent, vallen de geheugenproblemen in deze fase meestal niet op. Eerste signalen zijn dan bijvoorbeeld dat u uw huis minder goed onderhoudt of er onverzorgder uitziet dan voorheen.

Naarmate de ziekte vordert, kosten de volgende zaken steeds meer moeite: een gesprek volgen, plannen maken, zaken op een rij zetten, problemen oplossen, situaties beoordelen en beslissingen nemen. Uiteindelijk verdwijnt ook de kennis die al langere tijd in het geheugen zat.

Andere symptomen van de ziekte van Alzheimer zijn:

- **Taalstoornissen:** u heeft steeds meer moeite om woorden te vinden, te gebruiken en te begrijpen (afasie).
- **Visueel-ruimtelijke stoornissen:** u herkent de omgeving niet goed meer en verdwaalt op plaatsen die u goed bekend waren.
- **Verstoorde tijdbeleving:** u weet niet meer welke dag, maand of jaar het is. Ook klok kijken of een globaal besef van tijd hebben (ochtend, middag, avond), wordt steeds lastiger.
- **U herkent voorwerpen en geluiden niet meer en u weet niet waar ze voor dienen of vandaan komen (agnosie).**
- **U krijgt meer moeite met het uitvoeren van eenvoudige handelingen zoals aan- en uitkleden. U heeft moeite met de volgorde van handelingen om een resultaat te bereiken (apraxie).**
- **Veranderingen in het karakter:** u kunt achterdochtig, onrustig of agressief worden. U kunt ook lustelozer worden (apathie). In het laatste geval trekt u zich terug, wordt u onverschilliger, verliest u de interesse in uw omgeving of besteedt u minder aandacht aan persoonlijke verzorging.

- Stemmingsveranderingen of depressie.

Oorzaken

Bij de ziekte van Alzheimer ontstaan er in de zenuwcellen van de hersenen ophopingen van een bepaald eiwit: het beta-amyloïd. De afbraak van dit eiwit verloopt niet goed. Onderzoekers denken dat zenuwcellen en de verbindingen daartussen kapotgaan door ophopingen van dit eiwit ('plaques'). Er ontstaat een soort kluwen van draadvormige eiwitten in de zenuwcellen. Deze maken het functioneren van de zenuwcel onmogelijk, waardoor de cel sterft.

Verloop van Alzheimer

In het begin zijn de verschijnselen van de ziekte mild en weinig opvallend. De verschijnselen worden duidelijker naarmate de dementie vordert. Bij sommige mensen verloopt de achteruitgang heel snel, terwijl anderen nog jarenlang een relatief gewoon leven kunnen leiden. Uiteindelijk is zelfstandig functioneren niet meer mogelijk en heeft u steeds meer hulp van anderen nodig. In de laatste fase van de ziekte nemen de krachten zo sterk af dat algemene verzwakking de doodsoorzaak kan zijn. Vaak komen er in de laatste fase ook slikproblemen voor die luchtwegontstekingen kunnen veroorzaken. Ook kunnen er evenwichtsproblemen optreden, met als gevolg ernstige valincidenten.

Behandeling

Er is geen genezing mogelijk van de ziekte van Alzheimer. De behandeling is vooral gericht op het ondersteunen van de situatie. Er zijn wel enkele medicijnen die de voortgang van de ziekteverschijnselen vertragen. De effecten zijn echter bescheiden. Als ze effect hebben, is dat op de aandacht, concentratie en het spraakvermogen. De medicijnen hebben geen effect op het geheugen. Circa 30 procent van de patiënten heeft last van de bijwerkingen van de medicijnen.

Meer informatie

Op de website van de Alzheimer Stichting kunt meer informatie vinden over de ziekte en gratis brochures aanvragen: www.alzheimer nederland.nl.